

Rajgradzkie ECHA

* ROK XIV * NR 4 (159) * MAJ 2003 R. * CENA 2 zł * ISSN 1427-9037*

25 LAT TMR

OKOLICZNOŚCIOWA MSZA ŚW. - str. 14 - 16

NADZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE - str. 14 - 16

MARSZAŁEK SEJMU RP W RAJGRODZIE - str. 2

CO SŁYCHAĆ W SZKOLE - str. 9
Wycieczka uczniów Gimnazjum w Rajgrodzie w góry

ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI BS W RAJGRODZIE - s. 7

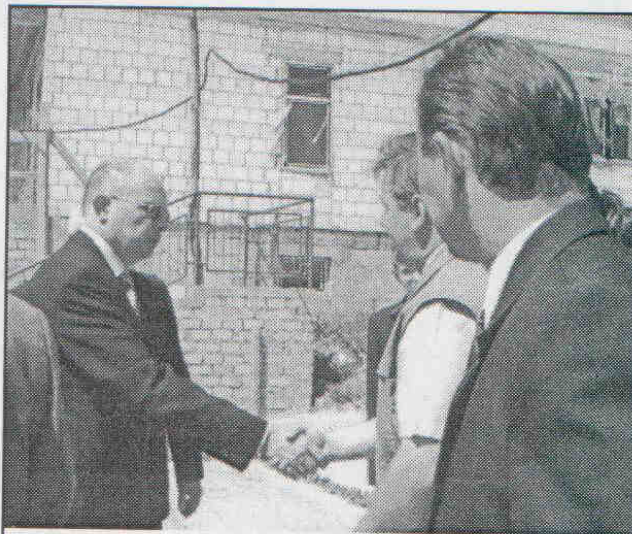
ZDZIAŁALNOŚCI RAJGRADZKICH HARCERZY - s. 11 - 12

WIEŚCI Z GRODU RAJ

MARSZAŁEK SEJMU Z WIZYTĄ W RAJGRODZIE

W piątek, 30 maja 2003 r., na zaproszenie władz samorządowych przybył do Rajgrodu Marek Borowski – Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Po oficjalnym powitaniu udał się na budowę szkoły – Gimnazjum w Rajgrodzie. Tam czekali na niego przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego oraz dyrektor Zygmunt Tarnacki. Przekazali gościowi pismo od rodziców, nauczycieli i uczniów, w którym zawarta została prośba o pomoc w znalezieniu środków finansowych na dokończenie budowy szkoły, która obecnie jest w tzw. stanie surowym. Uczniowie mówili Marszałkowi, że marzą o nauce w nowym budynku szkolnym, bo dopiero tu będą warunki na miarę standardów Unii Europejskiej. Dyrektor Zygmunt Tarnacki opowiadał gościowi o wspaniałym położeniu budynku, który w okresie wakacyj-

rowskim, Wojewodą Podlaskim – Markiem Strzalińskim, Marszałkiem Sejmiku Województwa Podlaskiego – Januszem Krzyżewskim oraz wszystkich przybyłych. Uczniowie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Rajgrodzie zaśpiewali hymn „Oda do radości” i przedstawili krótki program artystyczny. Następnie Marek Borowski, rzeczowo ale i z humorem, przedstawił argumenty przemawiające za wejściem Polski do Unii Europejskiej. Dość licznie zgromadzeni miesz-

Marszałek Sejmu - Marek Borowski wita się z dyrektorem Gimnazjum przed budowanym gimnazjum

Uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum prezentują program przed spotkaniem z Marszałkiem Sejmu

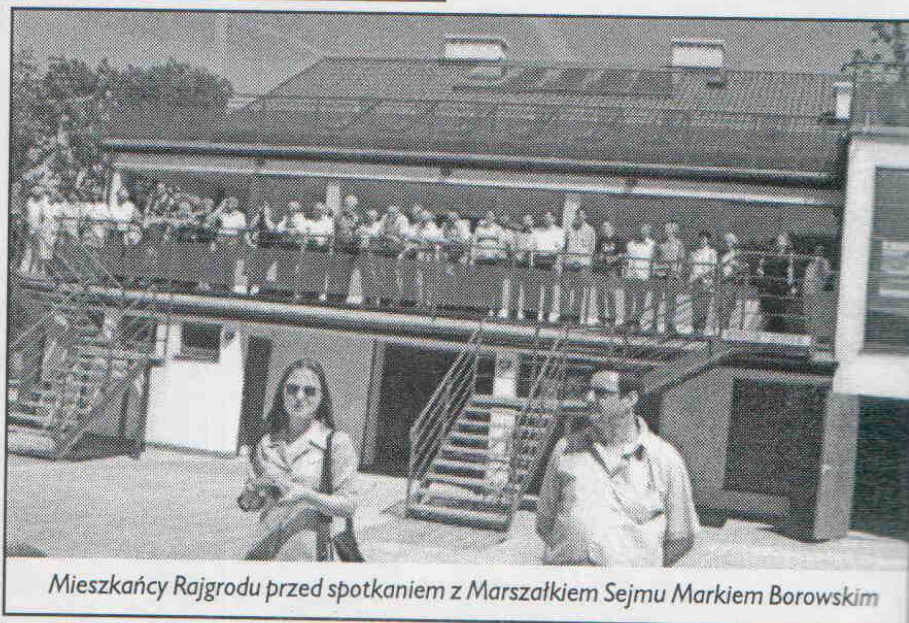
kańcy gminy Rajgród uważnie słuchali wykładu, po którym padały pytania z sali, nie zawsze miłe dla gościa. Niejednokrotnie przeradzało się to w krótkie dyskusje i polemiki. Spotkanie trwało ponad dwie godziny, ale i tak problemy rolnictwa i bezrobocia tylko w części zostały zaprezentowane i omówione.

Goście popłynęli gondolami po jeziorze do Ośrodka Szkoleniowo-Wypoczynkowego BGŻ „Knieja” na obiad i zasłużony wypoczynek. Dopiero za jakiś czas przekonamy się o skutkach wizyty Marszałka Sejmu w Rajgrodzie.

ZYGMUNT TARNACKI

nym może być dogodną bazą turystyczno-żeglarską dla dzieci z Polski i zagranicy. Następnie wręczył oprawione zdjęcie szkoły wykonane z jeziora, na którym widnieje również płynąca żaglówka. Wywiązała się też rozmowa Marka Borowskiego z uczniami dotycząca nauki i dalszych planów edukacji.

Następnie goście udali się na spacer po starym grodzisku – Górze Zamkowej, z której pomostem przybyli przed siedzibę Yacht Clubu „Arcus”, nazywaną mariną. Tutaj Marszałek Sejmu symbolicznie wciągnął flagę na maszt. O godzinie trzynastej zaczęło się spotkanie z mieszkańcami gminy Rajgród w nowym budynku żeglarszy. Burmistrz Rajgrodu – Zygmunt Dziądziałek powitał dostojnych gości, na czele z Marszałkiem Sejmu – Markiem Bo-

Mieszkańcy Rajgrodu przed spotkaniem z Marszałkiem Sejmu Markiem Borowskim

WYBORY SOŁTYSÓW

Po wyborach samorządowych, w gminach, odbywają się wybory Rad Sołeckich. W gminie Rajgród jest 30 sołectw, w których wspomniane wybory odbyły się w marcu br. Poniżej prezentujemy wykaz sołectw, które w znacznej większości pokrywają się z wsiami naszej gminy, a także ich skład Rad Sołeckich.

LP	Sołectwo	Sołtys	Podsołtys	Członkowie Rady Sołeckiej	Telefon
1	Czarna Wieś	Eugeniusz Kostrzewski	Alicja Kostrzewska	Ryszard Popko	273 32 52
2	Kosiły	Sławomir Wasilewski	Marek Lenkowski	Remigiusz Kosiński, Sylwester Zarzecki	273 32 06
3	Skrodzkie	Andrzej Domański	Grzegorz Modzelewski	Sylwester Doliwa	273 30 29
4	Przestrzele	Marian Romatowski	Kazimierz Cebeliński	Wiesław Kuczyński	273 42 90
5	Karwowo	Krzysztof Karwowski	Janusz Karwowski	Bernard Cebeliński	273 42 70
6	Bukowo	Marian Stankiewicz	Stanisław Lewoń	Tomasz Borkowski	273 42 80
7	Kołaki	Kazimierz Pieńczykowski	Elżbieta Wojciechowska	Sławomir Karwowski	273 30 66
8	Rydzewo	Mirosław Oborski	Wiesław Lubiński	Waldemar Czyżewski, Wiesław Rydzewski, Czesław Gryczan	273 42 13
9	Kosówka	Jan Ostrowski	Katarzyna Gbur	Adam Bukowski	
10	Wólka Mała	Teresa Zyskowska	Piotr Zyskowski	Henryka Świdarska	
11	Wólka Piotrowska	Tomasz Stankiewicz	Kazimierz Rydzewski	Antoni Piaszczyński	273 42 43
12	Miecze	Tadeusz Zyskowski	Aleksy Kobeszko	Remigisz Kolenda	273 41 60
13	Łazarze	Halina Krupińska	Marek Święciński	Mieczysław Grycz	273 31 82
14	Turczyn	Zdzisław Sulewski	Waldemar Leńkowski	Adam Kuczyński	
15	Danowo	Mirosław Poniatowski	Wiesław Mroziewski	Dariusz Zyskowski	273 42 50
16	Będa	Zdzisław Doliwa	Mieczysław Brzozowski	Józef Milewski	273 31 46
17	Stoczek	Bogdan Wołyniec	Alojzy Nikonowicz	Jan Deluga	273 30 53
18	Ciszewo	Witold Czajkowski	Krystyna Parzych	Józef Kowalewski	273 31 15
19	Kozłówka	Czesław Karwowski	Maciej Kozłowski	Maria Rańko	273 30 12
20	Rybczyzna	Mirosław Mulewski	Ewa Mulewska	Wanda Odolecka	272 18 88
21	Biebrza	Elżbieta Budzińska	Dariusz Sułkowski	Jarosław Olender, Grzegorz Kępa, Robert Dąbrowski	273 40 22
22	Pieńczykowo	Paweł Santorowski	Helena Santorowska	Arkadiusz Koniecko	273 30 14
23	Pieńczykówek	Marianna Klimaszewska	Edward Sadowski	Elżbieta Samełko	273 31 57
24	Sołki	Bogdan Bujnowski	Karol Krzyżanowski	Danuta Bujnowska	273 30 13
25	Wojdy	Bożena Jaworowska	Henryka Maciorowska	Jan Anszczak	
26	Woźnawieś I	Zygfryd Chomiczewski	Bogdan Dobrydno	Henryk Bućko	273 35 72
27	Woźnawieś II	Jerzy Maśliński	Marek Milewski	Alicja Matysiewicz	273 35 84
28	Orzechówka	Leszek Wysocki	Ireneusz Muczyński	Mariusz Muczyński	273 35 03
29	Kuligi	Tadeusz Gryczkowski	Andrzej Kalicki	Antoni Zabielski	273 36 54
30	Karczewo	Władysław Antipow	Krzysztof Supiński	Henryk Budziński	273 35 41

KATECHEZA PRZEDKOMUNIJNA DZIECI GŁĘBIEJ UPOŚLEDZONYCH UMYSŁOWO

Terminem „głębiej upośledzone” określa się dzieci w stopniu umiarkowanym i znacznym. Niedorozwój objawia się w czynnościach intelektualnych, czynnościach poznawczych, motorycznych emocjonalnych. U dzieci tych występują zaburzenia w zakresie percepcji słuchowej, wzrokowej, koordynacji wzrokowo-ruchowej, rozwoju mowy. Procesy spostrzegania przebiegają bardzo wolno, nadto pojawia się uwaga dowolna, a trwałość uwagi mimowolnej jest niewielka. Zasoób słownictwa u tych dzieci jest bardzo ubogi.

Rozwój dziecka upośledzonego w stopniu głębszym podlega tym samym prawom co rozwój dziecka w normie, jest jednak dużo wolniejszy, nieharmonijny, poszczególne funkcje rozwijają się nierównomiernie i w różnym tempie.

Średni czas przygotowania dziecka głębiej upośledzonego umysłowo do przyjęcia I Komunii świętej wynosi 5 lat. Zakładając, że zaczynamy pracę z dziećmi w wieku 7-8 lat, oznacza to, że przystępują one do tego sakramentu w wieku 12-13 lat. Do dalszych dwu latach oddziaływań katechetycznych, dzieci przystępują do sakramentu bierzmowania. Katechizacja osób głębiej upośledzonych umysłowo nie ogranicza wieku uczestników katechezy dla osób dorosłych. Czas uczestnictwa w poszczególnych poziomach katechizacji jest oczywiście zależny od bardzo wielu czynników.

Na podstawie kilkuletnich doświadczeń można przyjąć następujący rozkład w czasie:

1. grupa początkowa (zerowa) dwa lata nauczania
2. grupa przedkomunijna – dwa lata nauczania
3. grupa komunijna – jeden rok nauczania

Celem pierwszego roku nauczania jest przyzwyczajanie dzieci i rodziców do „bycia razem”, do wspólnego przebywania w jednym, określonym miejscu posiadającym pewne ograniczenia w zakresie samego miejsca i sposobu zachowania, poczucie radości przez muzykę, śpiew, tańce, „wykrzyczenie się” w śpiewie, „wyskakanie się” podczas tańca, a także umożliwienie poczucia radości z własnego wytworu, własnej ekspresji, własnego ciała; zapoznanie z grupą i jej członkami, salą, rozwój umiejętności skupiania uwagi, koncentracji; osłuchanie ze słowami „kluczowymi”; np. „Bóg”, „Jezus”, „modlitwa”, „Bóg kocha”, opanowanie umiejętności przyjmowania postawy klęczącej, złożenia rąk i uczynienia znaku krzyża; wytworzenie poczucia „dobrze – Bóg kocha”.

W odniesieniu do rodziców celem pierwszego roku katechizacji jest wytworzenie poczucia i świadomości przynależności do społeczności katolickiej. Ukazanie celowości i sensu katechizacji, udzielenie wskazówek odnośnie postępowania z dzieckiem w domu, a więc uświadomienie faktu, że sama katecheza bez poparcia jej wyteżoną pracą domową nie może przynieść zadawalających efektów; zlecenie i egzekwowanie dziecka do chodzenia do kościoła – najpierw pustego, następnie wypełnionego wiernymi.

W drugim roku katechizacji następuje kontynuacja i utrwalenie założeń przyjętych dla pierwszego roku nauczania. Chodzi więc o wytworzenie i utrwalenie poczucia, że „razem kochamy Pana Boga” i oczywiście zamienienie – Pana Jezusa, Ducha Świętego, wprowadzenie większej ilości słów o znaczeniu podstawowym oraz złożenia słów o takim samym znaczeniu, np.

„razem modlimy się”, „Bóg kocha nas – my kochamy Boga – jest wesoło – jest dobrze”, „Pan Jezus na krzyżu” itp. Rozpoznawanie znaku krzyża, wykonywanie znaku krzyża; cieszymy się, bo „Pan Bóg nam dużo dał”, a więc dał nam kwiaty, drzewa, zwierzęta, siły dla mamy i taty, to, że możemy śpiewać, śmiać się itd.

W odniesieniu do rodziców cele te, podobnie jak w pierwszym roku nauczania. Staramy się egzekwować, po uprzednim delikatnym przekonaniu uczestnictwo z dzieckiem w życiu parafii, a więc uczestnictwo we Mszy św. i nabożeństwach. Należy pamiętać, że rodzice często wstydzą się dziecka upośledzonego umysłowo.

W kolejnym roku nauczania grupy przedkomunijnej zabiegamy o kontynuację i utrwalenie celów przyjętych dla poprzednich lat nauczania. Szczególnie chodzi teraz o wytworzenie osobowego stosunku do Boga, wdrażanie do wspólnej modlitwy – rozmowy z Panem Bogiem, ćwiczenie wypowiedzi swobodnej w połączeniu z rozwojem ekspresji własnej, wprowadzenie pewnych elementów roku liturgicznego, a zwłaszcza pieśni śpiewanych w kościołach

W odniesieniu do rodziców chodzi także o utrwalenie świadomości, że rodzina jest Kościołem, że wszyscy należymy do kościoła powszechnego oraz kontynuację celów z lat poprzednich. Celem szczególnym tego roku jest położenie nacisku na rozwijanie u dziecka osobowego stosunku do Boga i „oswojenie” go z Kościołem; egzekwowanie modlitwy domowej dziecka, jak i jego indywidualnej modlitwy.

c.d.n.

mgr EWA BARTOSZEWICZ

Jak daleka jest droga od słów do czynów MAJOWE ROCZNICE, WIZYTY I DEKLARACJE

Przez ostatnie lata przyzwyczajeni zostaliśmy do majowych świąt. Poczynając od pierwszego dnia tego miesiąca obchodzimy Święto Pracy, następnie kolejne rocznice Konstytucji 3 Maja i zarazem maryjne święto Królowej Polski, jak też (schodzący w zapomnienie) Dzień Zwycięstwa. W maju przypadają też inne bolesne rocznice, o których Polacy pamiętają. Natomiast w tym roku doniosłe wydarzenia i rocznice zdominowały drugą połowę maja.

W dniu 18 maja 2003 r. przypadły 83. urodziny Jana Pawła II i zarazem początek obchodów 25-lecia pontyfikatu, jednego z najdłuższych w dziejach Kościoła. W tym dniu na Placu św. Piotra na Watykanie, Ojciec Święty kanonizował dwie Włoszki i dwóch Polaków: Biskupa Sebastiana Pelczarę i Matkę Urszulę Ledóchowską. Na placu uroczystej celebry znalazło się kilkadziesiąt tysięcy Polaków na czele ze swymi pasterzami i Prezydentem RP – Aleksandrem Kwaśniewskim; którzy przybyli tam w ramach narodowej pielgrzymki. W dniu kanonizacji i w dniu następnym, na spotkaniach z rodakami, Jan Paweł II zdecydowanie i bardzo przejrzyście odniósł się do problemu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Na wstępie docenił starania i obawy tych wszystkich, którzy w trosce o zachowanie wartości katolickich i narodowych przeciwstawiają się akcesji Polski do UE. Natomiast jednoznacznie dodał, że miejsce Polski jest w rodzinie państw europejskich, w jednoczącej się Europie w ramach unii Europejskiej. Zaznaczył, że przystąpienie Polski musi być na równych warunkach. Po raz kolejny bardzo stanowczo przypomniał o wartościach, na jakich jedność europejska powinna być budowana, o chrześcijańskich korzeniach cywilizacji europejskiej.

W dniu 30 maja 2003 r., wieczorem, do Krakowa przybył prezydent USA – Georg W. Bush z małżonką, politykami i dziennikarzami. Wizyta trwała bardzo krótko, bo już następnego dnia, tuż po południu, odleciał do Sankt Petersburga, na spotkanie kilkunastu głów państw z okazji 300 lat powstania stolicy rosyjskich carów. Rankiem, 31 maja, para prezydencka zwiedziła obóz koncentracyjny w Oświęcimiu-Brzezince, a tuż przed południem, w towarzystwie polskiej pary prezydenckiej, przybyli na Wawel. Po krótkiej wizycie w katedrze wawelskiej miało miejsce spotkanie prezydentów, a następnie wygłosili oni przemówienia na wawelskim dziedzińcu do grona zaproszonych osób. Prezydent Kwaśniewski przypomniał, że spotkanie ma miejsce w miejscu świętym dla Polaków, traktowanym jako narodowe sanktuarium. Podkreślił rolę Polski jako sojusznika USA w walce z terroryzmem i zaszczycił, a zarazem zobowiązał, jakie spotkanie nasz kraj po zaproponowaniu przez USA, aby Polska zarządzała jedną ze stref w Iraku.

Prezydent USA, na wstępie swego przemówienia, nawiązał do Krakowa, gdzie w 1794 r., na Rynku, wierność demokracji i pierwszej polskiej Konstytucji zaprzysięgał Tadeusz Kościuszko, skąd w 1978 r. na historyczne konklawe wyruszył kardynał Wojtyła – jeden z największych moralnych przywódców współczesnego świata. Prezydent podziękował Polakom za wsparcie w zwalczaniu terroryzmu; podkreślił, że walka zbrojna jest często koniecznością dla zachowania wolności w świecie. Zapewnił o trwałej przyjaźni polsko-amerykańskiej. Nakreślił najważniejsze cele do realizacji we współczesnym świecie: walka z terroryzmem, kontrola nad arsenalami broni masowego rażenia, walka z AIDS (zwłaszcza w Afryce), produkcja ekologicznej żywności, likwidowanie głodu na świecie. Podkreślił, że po wizycie w Sankt Petersburgu i francuskim szczycie G-7, jedzie na Bliski Wschód,

gdzie powinno być miejsce dla Palestyny i Izraela. Na zakończenie, odnosząc się do historii, powiedział: „(...)Mniej więcej godzinę drogi od tego wspaniałego zamku znajduje się jedna z najtragiczniejszych pamiątek historii – Oświęcim – miejsce holokautu i polskiego męczeństwa. Tam ślady zła znaleźli swoje miejsce. (...)Wszelkie dobro, które zostało wytworzone w ludzkiej cywilizacji, opiera się na pokoju, dobrobycie i pochodzi spoza drutów ogradzających obozy – to wolność, która walczy ze złem. Historia żąda więcej niż tylko pamięci przypominania, ponieważ nienawiść i mordercze ambicje są bardzo żywe, na tym kontynencie widać owoce zła. Nie powinniśmy nigdy stracić tej determinacji i determinacji w zwalczaniu jego efektów.

Lata II wojny światowej pozostawiają kolejne dziedzictwo wiekowi XXI. Tu w Krakowie młody seminarzysta, Karol Wojtyła, pewnego dnia zobaczył flagę ze swastyką powiewającą na cokole zamku wawelskiego. Z tego doświadczenia, z tej bolesnej lekcji, narodziła się wizja – wizja, że każdy człowiek jest miłością boską. Każdy człowiek ma swoją godność i tę godność, którą odebrali tyrani, należy przywrócić. Każdemu człowiekowi należy przywrócić wielką odwagę przeciwstawienia się tyranii. Ta wizja przyniosła wolność temu kontynentowi. W każdej godzinie Jan Paweł II mówi o godności człowieka, o godności życia i o wspólnocie kulturowej – o źródłach, które są naszym wspólnym dziedzictwem.

Do nas należy wspólnota ideałów i przekonań. Wierzmy w prawa człowieka i sprawiedliwość pod rządami prawa, samorządne formy władzy, wolność ekonomiczną, współczucie. Nie tylko wierzymy w te wartości, ale niesiemy je przez pokolenia, rozszerzamy je i będziemy ich wspólnie bronili.

(...)Niech Bóg błogosławi ten wielki naród. Niech Bóg błogosławi polskiemu narodowi..”

Przed wizytą prezydenta Busha miały miejsce jeszcze dwie krótkie wizyty premierów Wielkiej Brytanii i Szwecji w naszym kraju i tu również padały wielkie i piękne słowa. Ostatnie wypowiedzi prezydenta Kwaśniewskiego, zarówno te z Watykanu, Sankt Petersburga i Krakowa, sownie smarują serca Polaków. Zdawać by się mogło, że nagle staliśmy się potęgą światową, przynajmniej na miarę Wielkiej Brytanii. A rzeczywistość jest zupełnie inna: mało który z polskich polityków chce wcielać w życie papieskie wskazania, w kraju pogłębia się obszar bezrobocia i biedy, gospodarka jest w fatalnym stanie, skorumpowanie elit rządzących osiągnęło apogeum, rząd ma zaledwie 10% poparcia społecznego i w łonie SLD nastąpiły poważne rysy i pęknięcia.

Słuchając prezydenta USA wierzymy w słuszność celów koniecznych do zrealizowania we współczesnym świecie. Należy zabezpieczyć świat przed terroryzmem i bronią masowej zagłady – ten problem będzie aktualny jeszcze przez wiele lat. Należy zadbać o dobrą żywność i nakarmić wszystkich głodnych – problem głodu, pomimo tysięcy deklaracji i potężnych instytucji światowych ciągle jest i z pewnością będzie przez najbliższe dziesięciolecie największym wyrzutem współczesnych. Dzienne kilkadziesiąt tysięcy dzieci umiera z głodu, a jeden pocisk rakiet samosterująca kosztuje milion dolarów. Pomimo tak pięknych deklaracji, świętowania w pełnej gali, szyku i elegancji możliwych tego świata rodzi się bardzo smutna refleksja – jakże daleka droga od słów do czynów, jakże trudno przyjąć do realizacji proste słowa prawdy.

Nadleśnictwo
Rajgród**DREWNO NA SPRZEDAŻ**

Nadleśnictwo Rajgród posiada w ciągłej sprzedaży drewno w podanych niżej asortymentach:

Tama dnia 21.01.2003 r.

**CENNIK DETALICZNY NA DREWNO ŚREDNIOWYMIAROWE
I MAŁOWYMIAROWE DLA ODBIORCÓW INDYWIDUALNYCH**

Symbol SWW	Sortyment	Gatunek	Cena netto za m ³	VAT 7 %	Cena brutto
4311-17	S2a	Sosna	82,00	5,74	87,74
4311-17	S2a	Świerk	71,50	5,00	76,50
4312-17	S2a	Brzoza	90,00	6,30	96,30
4312-17	S2a	Olsza	69,00	4,83	73,83
4312-17	S2a	Dąb/grab/jesion	85,00	5,95	90,95
4312-17	S2a	Poz. gatunki	62,00	4,34	66,34
4311-19	S4	Iglaste	60,00	4,20	64,20
4312-19	S4	Liśc. Twarde	64,00	4,48	68,48
4312-19	S4	Liśc. miękkie	54,00	3,78	57,78
4311-18	S3b	Iglaste	60,00	4,20	64,20
4311-16	S10	Iglaste	105,00	7,35	112,35
4311-22	M2	Iglaste	48,00	3,36	51,36
4312-22	M2	liściaste	48,00	3,36	51,36

Drewno zgodne z normą: PN-92/D-95017, PN-92/D-95008, PN-91/D-95018, PN-91/D-95019, PN-93/D-02002, PN-93/D-95000, PN-79/D-01011.

**CENY DETALICZNE NA DREWNO WIELKOWYMIAROWE
DLA ODBIORCÓW INDYWIDUALNYCH**

Gatunek	Sortyment Wg KJW	Klasy wymiarowe								
		Do 24 cm			Od 25 do 34 cm			35 cm i powyżej		
		Cena netto	VAT 7%	Cena brutto	Cena netto	VAT 7%	Cena brutto	Cena netto	VAT 7%	Cena brutto
Iglaste	WA0	-	-	-	270,00	18,90	288,90	330,00	23,10	353,10
Iglaste	WB0	196,00	13,72	209,72	234,00	16,38	250,38	264,00	18,48	282,48
Iglaste	WC0	165,00	11,55	176,55	198,00	13,86	211,86	231,00	16,17	247,17
Iglaste	WD	115,00	8,05	123,05	130,00	9,10	139,10	150,00	10,50	160,50

Powyższe ceny obowiązują od dnia 13.01.2003 r.

DOROCZNE ZEBRANIE PRZEDSTAWICIELI

W czwartek, 29 maja 2003 r., odbyło się Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Rajgrodzie. Zebranie Przedstawicieli, wybranych wcześniej na zebraniach grup członkowskich, jest najwyższą władzą w spółdzielczej strukturze naszego banku. Zebranie przeważnie zwołuje się raz w roku celem przyjęcia sprawozdawczości za rok poprzedni i udzielenia (lub nie) skwitowania Zarządowi Banku, przyjęcia wytycznych zaproponowanych na dalszą działalność.

Tegoroczne Zebranie Przedstawicieli rajgrodzkiego BS otworzył przewodniczący Rady Nadzorczej – Tadeusz Krzyżewski, który powitał przybyłych przedstawicieli, członków Zarządu Banku i przybyłych gości. Przewodniczącym zebrania wybrano Zbigniewa Konieckę z Pieńczykowa, a sekretarzem - Czesława Karwowskiego z Kozłówki.

Najobszerniejszym i najbardziej istotnym było sprawozdanie z działalności Banku w 2002 r., przedstawione przez prezesa – Stanisława Kossakowskiego, który powiedział m. in.:

Zarząd działał w składzie 5-osobowym: Stanisław Kossakowski – Prezes, Antoni Lenczewski – Zastępca Prezesa, Członkowie: Marian Domaradzki, Danuta Łukawska, Janina Justyna Sarnacka.

W roku 2002 nastąpiło połączenie 7 Banków Regionalnych, w tym naszej dotychczasowej Centrali W-MBR S.A. w Olsztynie w jeden bank pod nazwą Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie, w wyniku czego Bank Spółdzielczy w Rajgrodzie jest akcjonariuszem tego banku zrzeszającego. Jesteśmy właścicielami akcji BPS S.A. serii H o wartości nominalnej 32.670,00 zł oraz 10 sztuk akcji BGŻ S.A. o wartości 620,00 zł.

Z tytułu posiadanych akcji przysługiwało nam 32.670 głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy, a Bank nasz reprezentowany był w 2002 r. przez Prezesa Zarządu. Jesteśmy także członkiem Towarzystwa Ubezpieczeń „Concordia Wielkopolska” i posiadamy udziały w kwocie 400 zł, oraz członkiem Związku Rewizyjnego Banków Spółdzielczych im. Fr. Stefczyka w Warszawie.

Na terenie działania oddziału w Olsztynie według stanu na 31 grudnia 2002 r. było 42 banki spółdzielcze, a w całym BPS S.A. prawie 400 banków. Najczęstszym tematem dyskusji na zebraniach grup członkowskich były kredyty preferencyjne, przy czym powszechnie krytykowano związaną z tym biurokracją. Ale – o czym przeciętny Członek nie wie – gdyby do tego dodać przeogromną sprawozdawczość, dopiero powstanie obraz pracochłonności tych produktów. Nie mniej jednak uważam, że nie powinniśmy narzekać, gdyż po wstąpieniu do UE biurokracja się podwoi i z tęsknotą będziemy wspominać obecne czasy.

Na dzień 31. grudnia 2002 r. mieliśmy 504 członków, z tego 2 osoby prawne i 502 osoby fizyczne, w tym 208 z pełnym udziałem i 132 członków dopłacających. W ciągu roku przyjęto 6 członków, natomiast 2 udziały przeksięgowano na członków rodzin, a 5 osób wypowiedziało członkostwo i pobiorą swoje udziały po dzisiejszym ZP. Stan funduszu udziałowego wyniósł 406.044,00 zł i wzrósł w stosunku do 2001 r. o 16 tys. zł tj. o 4,10 %. Zarząd dąży do powiększania funduszy własnych, które mają bezpośredni wpływ na współczynnik wypłacalności i wskaźnik koncentracji kredytów, a także, co jest najważniejsze, są warunkiem utrzymania samodzielności BS. Z zaciągniętej w banku zrzeszającym pożyczki podporządkowanej spłaciśmy 2 raty w kwocie 136 tys. zł, a pozostały jeszcze 3 raty po 68 tys. zł. Na koniec ub. roku zgromadziliśmy fundusze własne powyżej 300 tys. euro, co pozwoliło nam na dalsze samodzielne działanie. Ich kwota wyniosła 1.347.250,17 zł, czyli wg kursu euro do złotego z 31.12.2001 r. posiadaliśmy 382 tys. euro, a wg kursu z 31.12.2002 r. 335 tys. euro. **Stan kredytów** ogółem na dzień 31. grudnia 2002 r. wyniósł 4.249.943,67 zł i wzrósł w stosunku do 2001 r. o 74 tys. zł. Stan zadłużenia w całości dotyczył podmiotów indywidualnych. Ogółem wypłaty wszystkich kredytów to 501 wniosków na sumę 2.567 tys. zł. Kredyty udzielane są ze środków własnych Banku - uzupełnionych kredytem z BPS S.A. – a limitowane dopłaty do kredytów preferencyjnych pokrywa Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Bank Spółdzielczy obsługuje miasto Rajgród i 30 miejscowości o łącznej powierzchni 20.700 ha, w tym 12 tys. ha użytków rolnych, z czego połowa to użytki zielone. **Stan oszczędności** zgromadzonych w Banku na dzień 31. grudnia 2002 r. wyniósł ogółem 3.704.162,97 zł i wzrósł w stosunku do 2001 r. o 258 tys. zł tj. o 7,49 %. Rachunki oszczędnościowo – rozliczeniowe posiada 578 osób, z tego 461 rolników i 117 osób fizycznych.

Dochody Banku za 2002 rok zamknęły się kwotą 949.401,90 zł. **Koszty** Banku za rok 2002 wyniosły 835.528,37 zł i wystąpiły w nich następujące pozycje: odsetki dla klientów i sekt. budż. - 131.225,86 zł, odsetki dla podm. finansowych - 31.503,50 zł, prowizje - 11.108,19 zł, wynagrodzenia - 303.487,31 zł, narzuty od wynagrodzeń - 69.152,78 zł, podatki i opłaty - 17.691,18 zł, amortyzacja - 14.060,56 zł, utworzone rezerwy celowe - 92.034,55 zł. Pozostałe koszty, w tym eksploatac. - 165.264,44 zł. W ub. roku poniesiono dodatkowe koszty co stało się przyczyną osiągnięcia niższego wyniku w stosunku do założonego w planie. Na te koszty złożyły się:

- wielokrotne obniżenie przez Radę Polityki Pieniężnej stopy procentowej redyskonta, co powoduje zmniejszenie się marży banku. Działalność kredytowa naszego banku jest głównie działalnością preferencyjną (łączne oprocentowanie tych kredytów czyli to co płaci rolnik i ARiMR daje tylko ok. 8-9 %),
- zakup oprogramowania 4 GL i środowiska PROGRESS,
- zakup nowej kopiarki,
- naprawy sprzętu informatycznego.

Wymienione wydatki spowodowały przekroczenie planowanych kosztów i osiągnięcie niższego poziomu zakładanego wyniku finansowego. **Zysk** Banku Spółdzielczego za rok 2002 wyniósł 113.873,53 zł brutto, a po zapłaceniu podatku w kwocie 27.456,00 zł, zysk netto 86.417,53 zł.

Cd na stronie 8

OBY TAK NIE BYŁO

Przeciwnicy integracji Polski z Unią Europejską opublikowali list, który w jakiś czas po integracji napisał syn do matki. Prawie każdy po lekturze listu uśmiecha się i daje wyraz swoistego uznania autorowi (lub autorom) za formę i sposób przedstawienia antyunijnych argumentów. Wewnątrz budzi się jednak obawa i ciche stwierdzenie: Chyba tak nie będzie. List drukujemy w całości.

Kochana Mamusiu!

W Unii jest fajnie, niczego tu nie brakuje. Cukier jest po 4 zł za kilogram, benzyna po 5,50 zł za litr, masło po 4,10 za kostkę, chleb po 3,20 za bochenek, a paczka papierosów po 12 zł. Jeżeli chodzi o nasz dom, to latem przyjechał Pan Helmut z Berlina. Najpierw postawił piwo, a potem pokazał akt własności z 1937 r. i powiedział, że teraz to jego ziemia i wszystko co na niej. Może to i lepiej, bo i tak nie byłem w stanie płacić podatku katastralnego (Mamusia wie, 2% od warto-

ści nieruchomości rocznie). Za to w przytulku mamy kolorową telewizję i fajne filmy. Pracy na razie nie ma, ale mówią, że będzie. Jak dożyję to za sześć lat będę mógł pracować w Niemczech lub w Austrii. W mieście budują nowy urząd. Unia rzuciła trochę grosza. Firma Heńka Kowalskiego startowała w przetargu, ale rozstrzygano go w Brukseli i wygrali Szwedzi. Co prawda inżynierów sprowadzili od siebie, ale Heniek i tak się cieszy, bo uznali jego kwalifikacje i pozwolili nosić cegłę. Niech sobie chłop zarobi, bo jego firma już nie wytrzymuje tego zwiększonego VAT-u. Chciał wysłać syna na studia do Francji, ale nie miał na to pieniędzy. Córka jednego z ministrów miała więcej szczęścia i dostała unijne stypendium. Chłopak Henia jest całkiem zdolny, więc zdawał na naszą politechnikę. Byłby się dostał, gdyby nie konkurencja młodzieży z innych krajów unijnych. Tam uczelnie też są przepelnione. Na razie jest na darmowym stażu w hipermarkecie. Ostatnio w mieście pojawiło się dużo by-

tych rolników. Mówią coś o nierównej konkurencji, niskich dopłatach i małych limitach produkcyjnych. Nie wiem o co im chodzi, przecież mieli najwięcej zyskać na integracji. Do domu naprzeciwno wprowadziło się młode małżeństwo – Tomek i Jacek. To bardzo wrażliwi ludzie, nawet starają się o adopcję. Pani kurator jest tolerancyjna i świeżo po aborcji, więc mają duże szanse. Niech na razie Mamusia siedzi na Białorusi, bo tu szaleje eutanazja, zwłaszcza, że ubezpieczalnia już o Mamusię pytała. To tyle, bo idę po zasiłek. Będę go pobierał jeszcze przez dwa miesiące.

Całuję mocno
Zdzisiek

Ps. Niech mi Mamusia przyśle kilo szynki, ale takiej ze zwykłego prosiaka, bo te nasze świecą po nocach.

Pps. Niech Mamusia wyśle ten list swoim znajomym. Może za kilkanaście lat do mnie wróci. Wtedy Polski już pewnie nie będzie, ale przecież będę obywatelem nowego euroregionu...

Z ŻYCIA PARAFII

3 maja 2003 r. odbył się IX Przegląd Pieśni Religijnej i Patriotycznej. Ze względu na warunki atmosferyczne przegląd miał miejsce w Domu Kultury w Rajgrodzie. Zaprezentowali się uczniowie z Gimnazjum i Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Rajgrodzie oraz ze szkół podstawowych w: Bełdzie, Łabętniku, Wisniowie i Woźnejwsi. I miejsce zajęły Katarzyna i Agnieszka Nowickie, II miejsce – Małgorzata i Alicja Polkowskie, III miejsce – Martyna Sobolewska.

Podobnie, jak w latach poprzednich, przeglądowi pie-

śni towarzyszyły przeglądy twórczości plastycznej i poetyckiej.

4 maja 2003 r., w dniu św. Floriana – patrona strażaków, w kościele w Rajgrodzie zebrali się na okolicznościowej Mszy św. członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Rajgrodzie. Ks. Tadeusz Białous dokonał poświęcenia sztandaru, który zachował się z okresu międzywojennego. Następnie wszyscy strażacy, przyklękając, ucałowali swój sztandar.

Również w tym samym dniu Mszę św. w intencji strażaków działających w OSP w Rydzewie odprawił w rydzewskim kościele ks. proboszcz Artur Gawrychowski.

11 maja 2003 r. odbyło się kolejne zebranie parafialnego oddziału Akcji Katolickiej. Prezes – Czesław Pieńczykowski odczytał list Zarządu Głównego AK dotyczący czerwcowego referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Po dyskusji ks. dziekan – Hieronim Mojżuk przedstawił projekt domu parafialnego. Następnie poinformował o aktualnych pracach prowadzonych na przyszłym placu modlitwy. Wokół dużego stawu, który wykopano na polu parafialnym za cmentarzem, powstanie Droga Krzyżowa. Ksiądz dziekan zawarł wstępne porozumienie dotyczące wykonania poszczególnych stacji w formie kamiennych płaskorzeźb. Koszt jednej stacji wyniesie ok. 2 tys. zł. Są już osoby prywatne i instytucje, które zadeklarowały fundację poszczególnych stacji. Postanowiono wykonać sztandar parafialnego oddziału AK własnymi siłami, tj. zakupić odpowiedni materiał i nici, a wykonania haftu podjęły się panie: Barbara Gajdzińska i Irena Kossakowska. Podzielono zadania na najbliższą loterię, sprzedaż wypieków i aukcję.

Cd ze strony 7

Koszty poniesione przez Bank były konieczne ze względu na obowiązujące przepisy lub niezbędne dla właściwego funkcjonowania Banku.

Współczynnik wypłacalności ukształtował się na wysokim poziomie i wyniósł 28,25 % na wymagany przez NBP minimalny 8 %.

Suma bilansowa wyniosła 5.631.874,51 zł (01=5.428 tys. zł) i zwiększyła się w stosunku o roku 2001 o 204 tys. zł.

Obecny na zebraniu zastępca dyrektora Banku Polskiej Spółdzielczości w Warszawie – Romuald Głodkowski podkreślił dobre wyniki osiągnięte przez rajgrodzki BS w roku ubiegłym. Gratulując Zarządowi i zebranym przedstawicielom podkreślił, że takie małe banki są bardzo potrzebne, bo działają w lokalnym środowisku, gdzie wszyscy znają wszystkich. Stąd bierze się znikoma lub jej brak, ilość kredytów nieosiągalnych.

Na wniosek, przedstawiony przez przewodniczącego T. Krzyżewskiego, zebrani przedstawiciele udzieliли Zarządowi skwitowania.

Zysk netto wypracowany w 2002 r. przez Bank Spółdzielczy w Rajgrodzie prawie w całości przeznaczono na powiększenie zasobów własnych. Natomiast 2000 zł przeznaczono na jedną ze stacji Męki Pańskiej przy rajgrodzkim kościele, a 500 zł przekazano Towarzystwu Miłośników Rajgrodu celem wsparcia działalności statutowej. Serdecznie dziękujemy!

J.S.

SŁYCHAĆ W SZKOLE?

W dniach 8-9 maja 2003 r. odbyły się wewnętrzne egzaminy gimnazjalne. W rajgrodzkim Gimnazjum pisało je 82 uczniów. Egzaminy przeprowadziły i nadzorowały komisje powołane przez dyrektora szkoły. Prace egzaminacyjne uczniów będą sprawdzali egzaminatorzy zewnętrzni, a wyniki znane będą w czerwcu. W tych samych dniach odbyły się również egzaminy próbne klas drugich. Są one sprawdzianem dotychczasowej wiedzy uczniów, a także umiejętności pisania tego typu prac, np. zasady kodowania prac i sposobu zaznaczania odpowiedzi. Egzaminy próbne będą sprawdzone przez nauczycieli Gimnazjum i wykorzystane do mierzenia jakości pracy szkoły. Uczniowie klasy IC Gimnazjum w dniach 23-25 maja br. przebywali na wycieczce w górach, głównie w Zakopanem. Większość z nich po raz pierwszy wyjechała w góry, dlatego wrażenia były ogromne, a wiedza, zwłaszcza z geografii, znacznie się wzbogaciła.

Reprezentacja Gimnazjum w Rajgrodzie na III Turnieju Wiedzy o UE w Goniądzu.

17 maja 2003 r. w rajgrodzkim kościele parafialnym pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny odbyła się uroczystość I Komunii Świętej. Sakrament Eucharystii przyjął 62 dziewcząt i chłopców.

24 maja 2003 r. w rajgrodzkim sanktuarium odprawiona została Msza św. dziękczynna za 25 lat działalności Towarzystwa Miłośników Rajgrodu. Po Mszy św. na Górze Zamkowej odbył się koncert i aukcja na cele charytatywne.

31 maja 2003 r. w Domu Kultury odbył się finał Konkursu Wiedzy o Piśmie Świętym. W kategorii szkół podstawowych udział wzięli uczniowie: Agnieszka Kuczyńska, Marlena Arciszewska, Anna Szczepanowska, Katarzyna Turowska, Filip Michałowski, Ewelina Gwiazdowska, Damian Łukawski, Gabriela Siemiaszko, Anna Zawadzka.

I komunija święta w Rajgrodzie - maj 2003

Wycieczkę zorganizowali i opiekowali się młodzieżą szkolną pp. Beata i Leszek Wardowie, za co należą się im słowa podziękowania, zwłaszcza od uczniów i ich rodziców. Inne klasy Gimnazjum w Rajgrodzie, w ostatnich dniach maja, pod opieką wychowawców i rodziców wyjechały na biwaki. Po uzyskaniu zgody Nadleśnictwa Rajgród, kilka klas rozlokowało się na znanej polanie w Tamie. Natomiast klasa IIIB biwakowała na terenie Ośrodka Wypoczynkowo-Szkoleniowego „Energetyk”. Najważniejsze, że pogoda dopisała i młodzież mogła bawić się i wypoczywać przed ostatnimi dniami nauki w tym roku szkolnym.

W tegorocznej edycji „Kangura” startowało z SP Rajgród 18 uczniów; Rafał Rutkowski z kl. IV został laureatem 2003 z regionu łomżyńskiego, uzyskał 111, 25 punktów na 120 możliwych. Otrzymał nagrodę rzeczową – zegarek. Wyróżnienie otrzymała Aleksandra Warda z kl. IV, która uzyskała 94, 75 punktu. Z gimnazjalistów najlepszy wynik uzyskała uczennica kl. I b – Natalia Budzińska – 83, 25 pkt., a następnymi miejscami zajęły: Sylwia Zimińska – 64 pkt. i Hubert Mastalerski – 59, 25 pkt. W tym roku, w „Kangurze” startowało łącznie z gminy Rajgród 77 uczniów, w tym 12 gimnazjalistów.

W dniu 24 maja 2003 r. w Zespole Szkół w Goniądzu odbył się III Turniej Wiedzy o Unii Europejskiej. Udział wzięło 30 uczniów z 10 gimnazjów z powiatów: monieckiego, grajewskiego i białostockiego. Udział wzięła również reprezentacja Gimnazjum w Rajgrodzie w następującym składzie:

- Katarzyna Niedźwiecka
- Natalia Stryjecka
- Janusz Budziński

Poziom turnieju ocenia się wysoko, a drużyna z Rajgrodu zajęła piąte miejsce.

ZYGMUNT TARNACKI

4 maja w uroczystości św. Floriana, z udziałem OSP Rajgród

I miejsce zajęła – Anna Zawadzka (kl. VIB, SP w Rajgrodzie).

II miejsce – Gabriela Siemiaszko (kl. VI, SP w Beldzie).

III miejsce – Damian Łukawski (kl. VI, SP w Łabętniku).

W kategorii gimnazjalnej udział wzięli następujący uczniowie z Gimnazjum w Rajgrodzie: Hanna Krzyżewska, Emilia Milena Prostko, Bogumiła Rutkowska, Ewa Malwina Prostko, Natalia Budzińska, Barbara Gryczkowska, Mariola Fidura, Justyna Tarnacka, Anna Koniecko i Katarzyna Niedźwiecka.

I miejsce zajęła – Katarzyna Niedźwiecka (kl. IIIB), II miejsce – Anna Koniecko (kl. II A), III miejsce – Justyna Tarnacka (kl. ID). Gratulując rodzicom i katechetom za przygotowanie dzieci do konkursu, ks. dziekan H. Mojżuk powiedział: - Aby być dobrym chrześcijaninem, należy najpierw poznać Chrystusa.

SPORT W GMINIE RAJGRÓD

Uczniowie Gimnazjum w Rajgrodzie osiągnęli najlepsze wyniki w lekkiej atletyce. Po udanych eliminacjach powiatowych, które odbyły się w Grajewie i strefowych (w Łomży), wystąpili w sobotę, 31 maja 2003 r., w finale wojewódzkim na stadionie w Białymstoku. Przedstawiamy najlepsze wyniki naszych zawodników w poszczególnych konkurencjach:

- Przemysław Anszczak – rzut oszczepem – rywalizacja do końca była zacięta, a wyniki oscylowały w granicach 50 m, a Przemek stracił III miejsce w ostatniej kolejce rzutów;

- Marta Zyskowska – XI miejsce w rzucie dyskiem;

- Ewa Piotrowska – 9 miejsce w rzucie oszczepem;

- Justyna Samojlik – 10 miejsce w rzucie oszczepem;

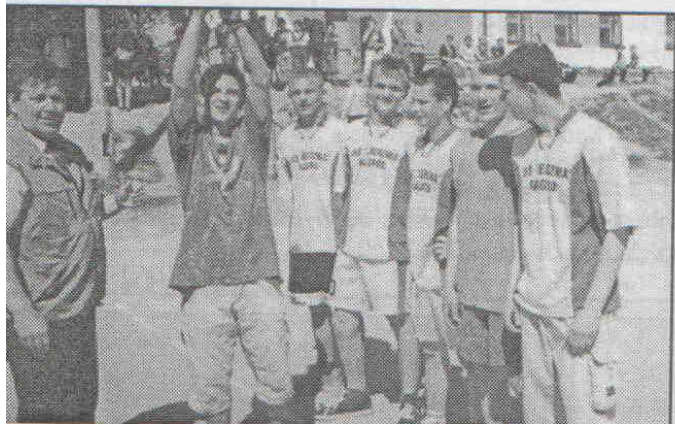
- Mariusz Kucharski – I I miejsce w skoku w dal;

W powiatowych zawodach w tenisie stołowym rozegranych w LO w Grajewie drużyna Gimnazjum w Rajgrodzie zajęła II miejsce i zdobyła piękny puchar. Szkołę na zawodach reprezentowali: Ewa Kłos, Jowita Sulewska, Artur Konwiego i Dariusz Tarnacki. Zawodnikom pogratulowali i wręczyli puchary dyrektorzy Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Grajewie: Andrzej Jasiński i Grzegorz Curyłło. Artur Konwiego startował również w finale wo-

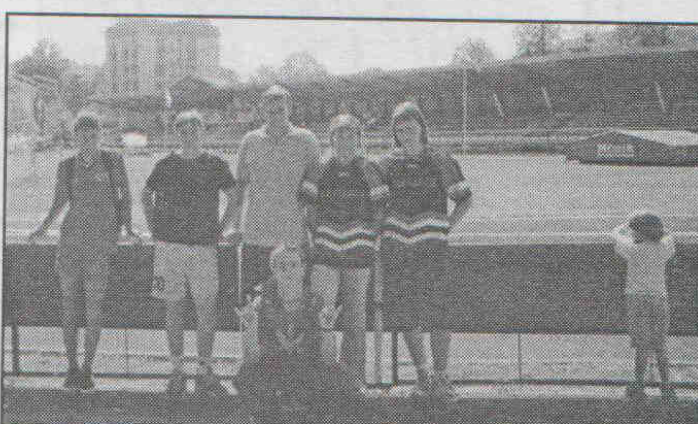
jewódzkim LZS w Suchowoli i zajął tam wysokie 7 miejsce w gronie czołowych tenisistów województwa podlaskiego.

Zakończył się piłkarski turniej ligi szkolnej w Gimnazjum w Rajgrodzie. Startowały drużyny z wszystkich klas i rozegrano łącznie aż 66 meczów. Zainteresowanie turnieju było duże, a mecz decydujący o pierwszym miejscu obejrzało ok. 100 kibiców. W całym turnieju zwyciężyła drużyna klasy III c, której specjalny puchar wręczył dyrektor szkoły mgr Zygmunt Tarnacki.

ZYGMUNT TARNACKI

Kalasa III C Gimnazjum w Rajgrodzie z pucharem wręczonym przez dyrektora za I miejsce w turnieju piłkarskim - maj 2003r.

Reprezentacja Gimnazjum w Rajgrodzie na lekkoatletycznych zawodach wojewódzkich w Białymstoku - maj 2003r.

WIOSNA W RAJGRODZKIEJ „KNIEI”

Od kilku lat, w każdy drugi piątek maja, do Ośrodka Szkoleń-Wypoczynkowego BGŻ „Knieja” w Rajgrodzie przyjeżdżają lekarze rodzinni z różnych części Polski. Organizatorem tych jazdów jest lekarz Włodzimierz Botruczuk. Lekarze przyjeżdżają

ją na szkoleniowe narady, wymianę fachowych doświadczeń, a także rozrywkę w scenerii Jeziora Rajgrodzkiego. Występują na tych spotkaniach znani artyści. W latach ubiegłych bawili rodzinnych lekarzy w „Kniei”: Krzysztof Daukszewicz, Alosza Awdiejew, a w tym roku był występ zespołu rockowego „Trzeci Oddech Kaczuchy”. Coroczne spotkania przynoszą nie tylko efekty szkoleniowe, ale są też piękną formą promocji ziemi rajgrodzkiej leżącej w sercu jezior i w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Piękna hala sportowa, oddana do użytku w maju poprzedniego roku, ściąga do „Kniei” w Rajgrodzie sportowców z całej Polski. Rozgrywane są tu różne mistrzostwa i turnieje klasyfikacyjne. W dniach 23-24 maja odbyły się w tej hali (jej wymiary: 40 m X 30 m) II Mistrzostwa Polski Lekarzy w Piłce Siatkowej. W meczu finałowym Lublin zwyciężył Białystok. Kolejność końcowa była następująca:

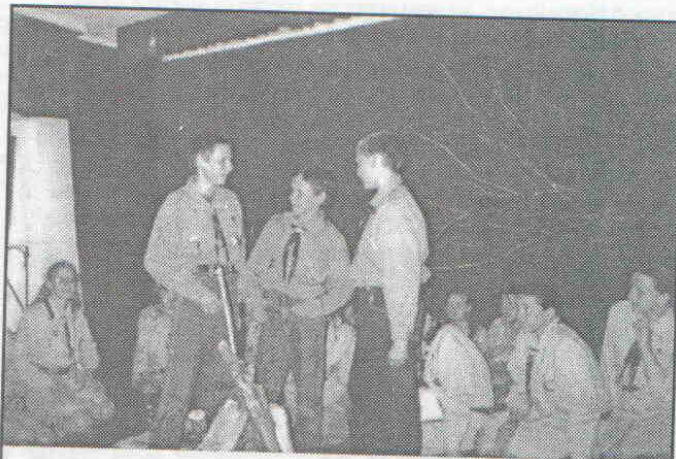
1. Lublin
2. Białystok
3. Warszawa
4. Bielsko
5. Katowice

Reprezentacja z Rajgrodu na Turnieju Ligi Powiatowej w szachach w Grajewie

ROZBIORCZY 100 ROCZNICA RAJGRODZKICH HARCERZY

W dniu 10 maja 2003 r. 4 Drużyna Harcerska „Ora et labora” im. bł. ks. phm. Stefana Wincentego Frelichowskiego w Rajgrodzie zebrała się na okolicznościowej Mszy św. z okazji pierwszej rocznicy powstania. Mszę św. sprawowali: ks. Tadeusz Białous – nasz drużynowy i ks. Przemysław Zamojski. Aktywnie uczestniczyliśmy we Mszy św. i po odśpiewaniu modlitwy harcerskiej udaliśmy się do Domu Kultury. My wszyscy, harcerze, oraz zaproszeni goście mogliśmy powspominać miniony rok naszej działalności dzięki wystawie fotografii. Na zdjęciach uwieczniono nasze obozy, rajdy i wizyty u innych drużyn, pierwsze przyrzeczenie i ciekawe zbiórki. Część wystawy poświęcona była naszemu patronowi – bł. ks. phm. S. W. Frelichowskiemu. Po obejrzeniu wystawy przedstawiliśmy historię powstania na-

Jedna ze scenek prezentowanych przez rajgrodzkich harcerzy

szej drużyny. Następnie wspominaliśmy pierwsze rajdy i obozy, a wspomnienia przedzielały piosenki i zabawy, których tam nauczyliśmy się. Zabawne scenki ukazały nasze zmagania w zdobywaniu sprawności. Scenka „Zmagania przy zdobyciu sprawności trzech piórek” ukazała wysiłek naszych harcerzy w zdobyciu jednej z trudniejszych sprawności.

Ks. Tadeusz Białous – drużynowy, podziękował gościom za przybycie oraz wszystkim, którzy w tym minionym roku pomagali naszej drużynie: pracownikom Domu Kultury, Księdzu Proboszczowi – Hieronimowi Mojżukowi, dyrektorom szkół, kierownikom szkolnych pojazdów (panom: Adamowi Zimińskiemu i Janowi Truszkowskiemu), „Rajgrodzkim Echom”, właścicielom masarni i piekarni, burmistrzowi i Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Nadleśnictwu Rajgród, pp. Marcinkiewiczom, pp. Miliszewskim, pp. Rękiewiczom i wszystkim innym osobom życzliwym.

Na obchody naszej rocznicy przybyli harcerze z Bargłowa i Elku. Na zakończenie odbyła się dyskoteka.

Dh. Joanna Sobolewska

Harcerze 4 DH stoją przy świeczkowisku

DRUGIE PRYZRZECZENIE HARCERSKIE

23 maja 2003 r. kandydaci do przyrzeczenia wraz z przyjaciółmi o godzinie 20. 00 spotkali się na plebanii. Stamtąd szóstka osób przystępujących do przyrzeczenia, z zawiązanymi oczyma w towarzystwie przyjaciół, wędrowała na osiedle domków jednorodzinnych. Gdy wszyscy byli już na miejscu rozpoczął się chrzest. Kiedy szóstka wspaniałych już się umyła po trudnych konkurencjach, rozpoczęły się obrzędy ogniska. Śpiewaliśmy pieśni harcerskie, później zostały odczytane rozkazy. Po wysłuchaniu nagan, pochwał, gratulacji, drużna przyboczna Eliza Baczub odczytała najważniejszy tego wieczoru rozkaz: „Krzyż Harcerski i stopień ochotniczki otrzymają drużny: Sandra Skorupa, Agnieszka Kamila Prostko, Małgorzata Cebelińska, Natalia Stryjecka i Agnieszka Grygo. Krzyż Harcerski i stopień młodzika otrzyma druż Bartosz Nowicki, a drugi z kolei stopień tropicielki otrzymają drużny: Kamila Aleksandra Noruk, Katarzyna Niedźwiecka i Ewa Malwina Prostko.”

Po odczytaniu rozkazów sześciu wspaniałych złożyło przyrzeczenie „na ogień”. Zaśpiewaliśmy odpowiednią na tę okazję pieśń „światłany krzyż”. Drużynowy nie zapomniał oczywiście wspomnieć o dwóch drużnach: Kindze i Emilii Łapszys, które zaliczyły wszystkie zadania, ale niestety tego wieczoru nie mogły złożyć przyrzeczenia. W dalszej części uroczystego wieczoru

Na zdjęciu drużynowy, zastępowi i harcerze, którzy złożyli przyrzeczenie

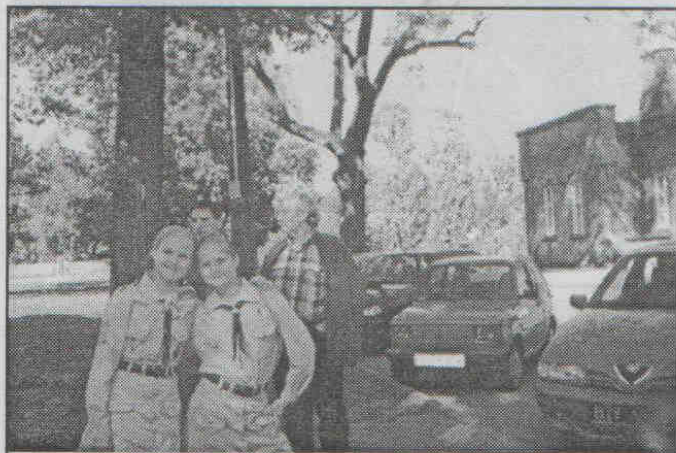
skakaliśmy przez ognisko, przeprowadziliśmy kilka zabaw i zakończyliśmy ognisko hasłem „czuwaj”.

Dh. Kamila Noruk

KONKURS PIOSENKI HARCERSKIEJ W GRAJEWIE

29 maja (czwartek) odbył się konkurs piosenki harcerskiej. Wzięło w nim udział wiele drużyn. Nie zabrakło tam również 4 Drużyny „Ora et labora” z Rajgrodu. Naszą drużynę reprezentowały trzy zespoły:

- Dzwoneczki:
- Kamila Noruk – śpiew

I konkurs Pieśni Harcerskiej w Hufcu Grajewo

- Katarzyna Niedźwiecka – gitara i śpiew
- Agnieszka Chylińska – gitara i śpiew

- Lilie wodne:
- Kamila Kostrzewska – śpiew
- Katarzyna Nowicka – śpiew
- Mateusz Niedźwiecki – gitara

- Chudy miś:
- Mateusz Niedźwiecki – gitara i śpiew
- Michał Chyliński – gitara i śpiew

Po występach uczestnicy zostali zaproszeni na dyskotekę, a jury wyszło na naradę. Na koniec dyskoteki komisja ogłosiła wyniki, nasza drużyna spisała się świetnie: „Lilie wodne” zajęły I miejsce, a „Dzwoneczki” III. Szkoda tylko, że zespół „Chudy miś” nie znalazł się w pierwszej trójce.

Wszyscy uczestnicy dostali upominki i z zadowoleniem odjechali do domu.

Dh. Agnieszka Chylińska

DEBIUT LITERACKI KS. PRZEMYSŁAWA

Kiedy w dniu 4 marca br., podczas wieczorku autorskiego ks. Przemysława Zamojskiego, padła sugestia

wydania drukiem jego poezji, nikt nie przypuszczał, że w dniu 30 kwietnia ukaże się jego pierwszy tomik poezji.

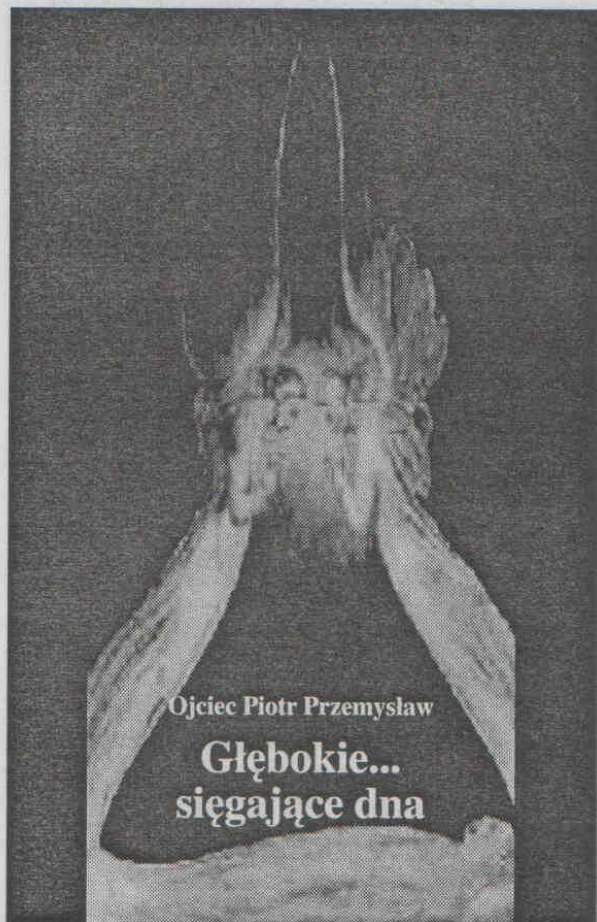
Było to możliwe dzięki zaangażowaniu autora, który dostarczył nam teksty wierszy w wersji elektronicznej i gotowy projekt okładki. Tomik „Głębokie... sięgające dna”, opatrzony pseudonimem literackim – Ojciec Piotr Przemysław, jest jedenastym tomikiem poezji wydanym przez TMR. Tytuł tłumaczy nam słowo autora zawarte przed zbiorem osiemnastu wierszy: „Gdy byłem alumnem seminarium, pewnego dnia zapytałem kolegę mieszkającego ze mną, co sądzi o moim wierszu. On odparł: ‘Głęboki, sięgający dna’. Dziś, po pewnym upływie czasu stwierdzam, że miał rację. Poezja schodzi na

dno ludzkiego serca, by tam spotkać się z...”.

We wstępie do tomiku ks. dr Jerzy Sikora napisał m. in.: „Ojciec Piotr Przemysław stawia pierwsze kroki w obszarze literatury. Daje nam do ręki swój pierwszy tomik. To „tomik słów, które nazwałem poezją” – wyznaje. Wprowadza nas do „galerii słowa”. Właśnie! Czym są słowa? Czym mogą być słowa? Mogą być z prawdziwego kruszcu, albo tylko jego imitacją, błyskotką. Mogą człowieka ratować lub zatracać. Pisanie, zajmowanie się literaturą jest – wbrew pozorom – zajęciem niezwykle odpowiedzialnym. (...) U Ojca Piotra – jak u każdego początkującego twórcy – pojawiają się dość często wątki metapoetyckie. Autor słusznie zastanawia się nad sztuką pisanania. Na czym ona polega? Jaki jest jej sens? Stara się też odpowiedzieć na pytanie:

*Co się we wnętrzu dzieje
Człowieka, który wierzy.
(xxx Dlaczego tyle pisanania o sercu...)*

J. S.

Ojciec Piotr Przemysław

**Głębokie...
sięgające dna**

LIST GRATULACYJNY Z POWIATU

Z okazji Waszego wspaniałego jubileuszu 25-lecia funkcjonowania proszę przyjąć serdeczne gratulacje oraz wyrazy podziękowania i uznania za bardzo bogaty dorobek wydawniczy stacji książek, albumów, folderów oraz inne formy krzewienia kultury, piękna i tradycji naszej „Małej Ojczyzny”.

Życzymy wielu kolejnych i owocnej działalności, niezliczonych sukcesów i satysfakcji z pracy dla społeczności powiatu wskiego.

Starosta Przewodniczący RP

Jarosław Augustowski
Stanisław Kossakowski

LIST GRATULACYJNY OD WOAK

Z okazji 25 – lecia działalności Waszego Towarzystwa pragnę przyjąć serdeczne gratulacje i wyrazy uznania za całokształt działań na rzecz ocalenia i rozwoju historii Waszej „Małej Ojczyzny”. Swoją postawą niejednokrotnie udowodniliście, że jesteście „solą tej ziemi” dbając o jej dziedzictwo kulturowe i rozwój.

Życzę w tym jubileuszowym dniu wielu nowych pomysłów, aktywności a przede wszystkim zdrowia i wszelkiej pomyślności na dalsze lata.

Wicedyrektor Wojewódzkiego Ośrodka
Animacji Kultury w Białymstoku
Barbara Pacholska

LIST GRATULACYJNY OD BS W RAJGRODZIE

Z okazji doniosłego Jubileuszu 25 – lecia działalności Waszego Towarzystwa, w imieniu Banku Spółdzielczego w Rajgrodzie składam serdeczne gratulacje i wyrazy uznania za wszelkie i krzewienia kultury, tradycji, patriotyzmu, rozświecania i piękna Rajgrodzkiej i Grajewskiej oraz służbę Ojczyźnie.

Życzę wielu następnych Jubileuszy obfitujących w nowe pomysły, wspaniałych pomysłów, wytrwałości, sukcesów i satysfakcji z tej pracy.

Wszystkim Członkom TMR życzę dużo zdrowia, pomysłów i sukcesów w życiu zawodowym i osobistym.

Z wyrazami szacunku
Prezes Zarządu BS
Stanisław Kossakowski

Bez szampana i medali SREBRNY JUBILEUSZ TMR

Jak wynika z dokumentów i wspomnień żyjących członków założycieli, Towarzystwo Miłośników Rajgrodu powstało wiosną 1978 r. W dniu 24 maja 2003r. odbyły się obchody 25. rocznicy założenia Towarzystwa. Członkowie stowarzyszenia i zaproszeni goście spotkali się najpierw na nadzwyczajnym Walnym Zebraniu, które w całości poświęcono przypadającej rocznicy. W sali kominkowej zebranych powitał prezes Zygmunt Tarnacki, który cytując zachowane dokumenty przypomniał członków założycieli Towarzystwa Miłośników Rajgrodu. Następnie odczytał w całości decyzję Naczelnika Miasta i Gminy w Rajgrodzie – Franciszka Chrzanowskiego o wpisaniu do rejestru stowarzyszeń Towarzystwa Miłośników Rajgrodu, co miało miejsce 13 maja 1978 r.

Prezes Z. Tarnacki przypomniał, że pierwszym prezesem TMR był p. Stanisław Ziuzia, po nim p. Aniela Sadowska, w latach 1989-1996- Janusz Sobolewski, a od września 1996 r. – Zygmunt Tarnacki. Po 1989 r. nastąpił intensywny rozwój działalności. Towarzystwo zorganizowało pięć sesji popularno-naukowych, kilka spotkań z bardzo ciekawymi ludźmi, szereg wystaw (najczęściej wspólnie z Klubem Fotograficznym FOTART), kilka plenerów fotograficznych (również wspólnie z KF FOTART), wydano kilkadziesiąt wzorów widokówek, książki historyczne, tomiki poezji i foldery. Osią działalności Towarzystwa jest lokalne pismo – „Rajgrodzkie Echa”. W 1996 r. udało się pozyskać sprzęt komputerowy i zatrudnić na etacie redaktora, dzięki czemu mogła się rozwinąć działalność wydawnicza.

O powstaniu „Rajgrodzkich Echa” i działalności wydawniczej opowiedział red. Janusz Sobolewski. Przypomniał, że „RE” powstały jako zbieżna inicjatywa przedstawicieli Towarzystwa: Jana Tarnackiego i Janusza Sobolewskiego oraz – Wojciecha Więckowskiego, który jako nowo wybrany przewodniczący Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” ogłosił taki pomysł już na zebraniu założycielskim wspomnianego Komitetu. Pierwsze cztery numery „RE” ukazały się jako biuletyn informacyjny TMR i KO”S”. Po zaprzestaniu działalności Komitetu, „Rajgrodzkie Echa” stały się miesięcznikiem społeczno-kulturalnym, pismem TMR prezentującym również tematykę samorządową. Pierwsze numery były pisane na maszynie do pisania i następnie kserowane. Najbliższe kserokopiarki były w Białymstoku, Grajewie i Augustowie. Dopiero od stycznia 1991 r. korzystaliśmy z kserokopiarek w Rajgrodzie: w szkole, w Urzędzie Miasta i Ośrodku Pomocy Społecznej. Etap kserowania maszynopisów trwał do sierpnia 1993 r. Następnie, od września 1993 r. do grudnia 1995r., dzięki społecznej inicjatywie informatyka, Andrzeja Aleksandrowicza z Grajewa, kserowaliśmy matryce napisane i złożone komputerowo. Od stycznia 1996 r. pismo nasze drukowane jest w profesjonalnej drukarni, a na pokrycie kosztów pierwszego numeru dał pieniądze ks. proboszcz Hieronim Mojżuk. Następnie przez kilka lat, połowę kosztów druku finansowało Nadleśnictwo Rajgród. Przez ostatnie lata „RE” dofinansowywane były przez lokalny samorząd, niestety w tym roku na działalność nie dostaliśmy ani złotówki. Redaktor został wysłany na roczny urlop bezpłatny, ale postanowiono wysiłkiem społecznym wydawać pismo. Będzie to możliwe dzięki sponsorom i darczyńcom, jak też drukarni SCAN COM z Łomży, która na ten rok zastosowała specjalne ulgi w kosztach druku.

Następnie J. Sobolewski omówił pozostałą działalność wydawniczą. Pierwszym wydawnictwem TMR był album „Matka Boska na ziemi rajgrodzkiej” – rękodzieło wykonane jako prezent parafii Rajgród przekazany Ojcu Świętemu podczas jego wizyty w Łomży w czerwcu 1991 r. W następnym roku wydano osiem wzorów widokówek prezentujących walory ziemi rajgrodzkiej, a było to możliwe dzięki sponsorowaniu przez Nadleśnictwo Rajgród i Bank Spółdzielczy w Rajgrodzie. Pierwsza książka została wydana w 1993 r. dzięki dofinansowaniu przez Wydział Kultury Urzędu Wojewódzkiego w Łomży. Wiele naszych książek w tamtym okresie ukazało się dzięki

przychylności wojewody Mieczysława Bagińskiego. Po powstaniu województwa podlaskiego nie otrzymaliśmy ani jednej dotacji na wydawane książki

Nakładem TMR wydano 158 numerów „Rajgrodzkich Echa”, kilkadziesiąt wzorów widokówek, jeden plakat, jeden kalendarz i 25 książek.

W druku jest książka Joanny Wierzbickiej „Niedaleko od Rajgrodu: polski Sybir”, na wydanie której otrzymaliśmy dofinansowanie od Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. W trakcie opracowywania jest biografia ks. Józefa Radwańskiego, dzięki dużemu zaangażowaniu ks. Tadeusza Białousa zostanie wydana w formie książkowej jeszcze w tym roku.

Prezes Z. Tarnacki odczytał list gratulacyjny, który z okazji jubileuszu otrzymaliśmy od Barbary Pacholskiej - wicedyrektora Wojewódzkiego Ośrodka Animacji Kultury w Białymstoku.

Burmistrz Zygmunt Dziądziałak na wstępie swego wystąpienia podziękował za zaproszenie na dzisiejszą uroczystość. Zaznaczył, że decyzja o niedofinansowaniu działalności Towarzystwa w tym roku była szokująca nie tylko dla działaczy, ale i dla wielu osób postronnych. Znając zaangażowanie członków tego stowarzyszenia wyraził opinię, że ten trudny czas towarzystwo przetrwa.

Ostatni okres w działalności Towarzystwa był bardzo intensywny, czego wyrazem jest prezentowana tu cała gama dorobku wydawniczego, który pozostanie, by służyć przyszłym pokoleniom – powiedział burmistrz. Przewodniczący Rady Powiatu – Stanisław Kossakowski odczytał list gratulacyjny od starosty grajewskiego i następnie dodał: - Gratulacje chcę przekazać również w imieniu Banku Spółdzielczego w Rajgrodzie. Jubileusz to nie tylko życzenia, to również okazja do podsumowań, do spojrzeń retrospektywnych, to po prostu historia i patriotyzm.

Radny Sejmiku Województwa Podlaskiego – Mieczysław Bagiński podkreślił, że pomimo trudności, jakie niespodziewanie dotknęły Towarzystwo w roku bieżącym, należy zauważyć tak wiele cennych inicjatyw wydawniczych, które są planowane i systematycznie realizowane. Zaapelował do zebranych, aby każdy postanowił po dzisiejszym spotkaniu znaleźć jednego sponsora dla Towarzystwa. Przewodniczący Rady Miejskiej – Stanisław Ziuzia, jako członek-założyciel i pierwszy prezes towarzystwa wyraził podziękowanie obecnemu Zarządowi za owocną pracę. Podkreślił, że jest usatysfakcjonowany, że dzieło zaczęte przed 25 laty, znalazło się w godnych rękach i są realizowane statutowe założenia, które wówczas nie w pełni można było wypełniać. Wojciech Więckowski zauważył, że „Rajgrodzkie Echa” były zawsze trybuną wolnego słowa, co miało szczególny wydźwięk na początku lat dziewięćdziesiątych.

Kwadrans przed siedemnastą członkowie Towarzystwa Miłośników Rajgrodu i zaproszeni goście udali się do rajgrodzkiego sanktuarium na okolicznościową Mszę św. dziękczynną. Uroczystej koncelebrze przewodniczył ks. dziekan, prałat Hieronim Mojżuk, a współuczestniczyli ks. dr Jerzy Sikora – diecezjalny duszpasterz środowisk twórczych, ks. Tadeusz Białous i ks. Krzysztof Karwowski.

W wygłoszonej homilii ks. dziekan H. Mojżuk podkreślił, że Nowy Testament tak mało podaje na temat życia i działalności Jezusa przed Jego rozpoczęciem działalności publicznej. A przecież Jezus miał swoją ojczyznę, wzrastał w konkretnej tradycji i kulturze, która w jakiś sposób Go ukształtowała. Jezus kochał swą ojczyznę i kochał jej mieszkańców, a nawet płakał nad ich losem. Homilia miała konkretne odniesienie: okolicznościowa Msza św. za 25 lat działalności Towarzystwa Miłośników Rajgrodu odbywała się w ostatni dzień „białego tygodnia”, a więc w obecności dzieci pierwszokomunijnych. Rajgrodzki dziekan podkreślił szczególną zasługę członków TMR w dokumentowaniu i przekazywaniu następnym pokoleniom wiedzy regionalnej. Kiedy pod koniec Mszy św. zapytał żartobliwie, czy ktoś z obecnych dzieci w przyszłości chciałoby zostać prezesem Towarzystwa – kilka rąk podniosło się do góry.

Członkowie towarzystwa aktywnie uczestniczyli w Mszy św.: lekcję przed Ewangelią odczytała wiceprezes Helena Zimińska, a psalm zaśpiewała Wiesława Zimińska. Intencje modlitwy powszechnej przeczytali: Helena Zimińska, Krzysztof Kalinowski, Zygmunt Tarnacki, Janusz Sobolewski, Barbara Jankowska, Maria Fliszewska, Małgorzata i Wojciech Więckowscy. W procesji z darami chleb i wino nieśli prezes i wiceprezes, a członkowie redakcji „Rajgrodzkich Echa”: Jan Tarnacki, Maria Fliszewska i Janusz Sobolewski złożyli w darze wszystkie dotychczas wydane numery, oprawione w trzy grube segregatory.

Pod koniec Mszy św. okolicznościowe słowo wygłosił ks. dr Jerzy Sikora. Zauważył, że Towarzystwo Miłośników Rajgrodu w swej działalności nie ogranicza się tylko do samego miasteczka, a obejmuje całą rajgrodzką krainę. Podkreślił wartość efektu wydawniczego TMR. Zauważył, że w ewentualnym naszym przystąpieniu do Unii Europejskiej, kultura i sztuka są naszą najmocniejszą narodową dziedziną, która może promieniować na innych i z której powinniśmy być dumni.

Następnie prezes Zygmunt Tarnacki złożył podziękowanie, w którym zacytował słowa Ojca św. wygłoszone przed laty, a dotyczące dziedzictwa kulturowego.

Po zakończonej Mszy św. wszyscy udali się do amfiteatru na Górze Zamkowej, gdzie odbył się koncert i aukcja przygotowane przez Akcję Katolicką i Dom Kultury w Rajgrodzie.

J.S.

Intencje modlitwy powszechnej wygłoszone podczas Mszy św. odprawionej w rajgrodzkim sanktuarium w 25 - lecie TMR

1. Módlmy się za Ojca Świętego – Jana Pawła II, który przez 25 lat posługi na Stolicy Piotrowej jakże często podkreślał znaczenie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Ciebie prosimy!

Wysłuchaj nas Panie!

2. Módlmy się za redagujących „Rajgrodzkie Echa” i dalszy rozwój pisma, aby obecne kłopoty okazały się przejściowe i stały się przyczynkiem do wydania obfitych owoców.

Ciebie...

3. Módlmy się za wszystkich darczyńców i sponsorów, których szczodrości doznaliśmy w przeszłości i doznajemy obecnie, niech dobry Bóg wynagrodzi im stokrotnie.

Ciebie...

4. Módlmy się za władze samorządowe, aby w rozlicznych zadaniach własnych nie zapominali o potrzebach ludzi kultury, lokalnych środowisk twórczych i ich organizacji.

Ciebie...

5. Módlmy się za twórców dóbr kultury, aby w dziele tworzenia nie zapominali o wartościach uniwersalnych – pochodzących od samego Stwórcy.

Ciebie...

6. Módlmy się za śp.: Księdza Biskupa Edwarda Samsela, Księdza Infułata Stanisława Wierzbickiego, Księdza Kanonika Stanisława Kossakowskiego – naszych duchowych orędowników i niestrudzonych propagatorów naszej działalności oraz za śp.: Adolfa Cybulskiego, Józefa Golubiewskiego, Aleksandra Rydzewskiego, Jana Orzechowskiego, Józefa Chylińskiego, Stanisława Milewskiego i Zdzisława Kosteckiego – którzy przyczynili się swą społecznikowską działalnością do rozwoju naszego stowarzyszenia, aby cieszyli się wieczną radością przebywania z Chrystusem.

Ciebie...

7. Módlmy się za wszystkich członków Towarzystwa Miłośników Rajgrodu, jego przyjaciół i sympatyków, aby cieszyli się zdrowiem i wszelką łaską u Boga, żyjąc i niosąc pierwiastek społecznikowskiej działalności dla dobra swej małej ojczyzny.

Ciebie...

25 LAT TMR

Prezes Zygmunt Tarnacki wita gości i prezentuje jeden z listów gratulacyjnych

Przemawia burmistrz Zygmunt Dziądziak

Przemówienie przewodniczącego Rady Powiatu - Stanisława Kossakowskiego

Msza św. w rajgrodzkim sanktuarium

Koncelebranci: ks. dziekan Hieronim Mojżuk (przy ołtarzu) oraz ks. Krzysztof Karwowski, ks. dr Jerzy Sikora - diecezjalny duszpasterz środowisk twórczych i ks. Tadeusz Białous

Czytanie w wykonaniu wiceprezes Heleny Zimińskiej

Psalm śpiewa Wiesława Zimińska

Modlitwa powszechna (od prawej): Krzysztof Kalinowski, Zygmunt Tarnacki, Janusz Sobolewski, Barbara Jankowska oraz Małgorzata i Wojciech Więckowscy

„RAJGRODZKIE ECHA” - PISMO TOWARZYSTWA MIŁOŚNIKÓW RAJGRODU

Redaguje Zespół: Jan Tarnacki, Maria Fliszewska, Zygmunt Tarnacki, Janusz Sobolewski, Irena Sobolewska

Stale współpracują: Henryk Milewski (Augustów), ks. Stanisław Nowicki (Ostrów Mazowiecka), „Mitoman” (NN), **Foto:** Janusz Karwowski i Krzysztof Mroziowski

Adres Redakcji: 19-206 Rajgród, ul. Warszawska 20, tel. (086) 272 17 28

Nr rach. bankowego: 8764 0007-374-27016-11 BS w Rajgrodzie, e_mail: tmr@rajgrad.pl

Niniejszy numer „RE” ukazał się dzięki wsparciu finansowemu: Gminnej Komisji d/s Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ISSN 14279037